

آیا ایران میتواند از تهدید چین به نفع خود استفاده کند؟ انرژی، اسلحه جدید چین در مقابل آمریکا

ماجرای جنگ ارزی آغاز شد و به تدریج جنگ تعرفه‌ای رسید. تقابل ترامپ با اتحادیه اروپا و چین که دعوی دوسر بخت را برای طرفین با نسبت‌های متفاوت به همراه دارد، حالا به شگرد جدید چین رسیده است. پکن در آخرین اخبار منعکس‌شده، تهدید کرده اعمال تعرفه سنگین برای واردات نفت خام، گاز طبیعی و سایر محصولات انرژی از آمریکا را درحالی‌که در صدر فهرست واردکنندگان نفت آمریکا قرار گرفته است، در دستور کار قرار می‌دهد؛ آن هم درست زمانی‌که در واکنش به اقدام آمریکا در اعمال تعرفه‌های جدید بر کالاهای چینی اقدام به اعمال تعرفه ۲۵ درصدی بر محصولات آمریکایی با ارزش ۵۰ میلیارد دلار کرده بود. البته اسلحه جدید چین می‌تواند سبب جایگزینی نفت خاورمیانه به جای نفت آمریکا برای پالایشگاه‌های چینی شود، زیرا اعمال تعرفه واردات، پالایشگاه‌های چینی را از واردات نفت آمریکا بازخواهد داشت. این اتفاق می‌تواند خبر خوبی برای ایران هم باشد. در این صورت ایران می‌تواند با در نظر گرفتن تخفیف‌هایی از دعوی این دو قدرت اقتصادی جهان به نفع خود در شرایط تحریم‌های جدید، بهره بگیرد و این اتفاق هوشیاری مسئولان ایرانی را می‌طلبد.

▢ تهدید غیرمنتظره چین برای صادرات انرژی آمریکا

مت اسمیت، مدیر تحقیقات کالا در شرکت «کلیپر دیتا»، در این باره گفت: این مسئله مهمی است. چین در واقع بزرگ‌ترین مشتری نفت خام آمریکاست و تهدید اخیر چین، تحول مهمی به شمار می‌رود. طبق آمار وزارت انرژی آمریکا، چین در حال حاضر روزانه حدود ۳۶۳ هزار بشکه نفت از آمریکا وارد می‌کند و در کنار کانادا، به عنوان بزرگ‌ترین واردکننده نفت آمریکا قرار می‌گیرد. همچنین حدود ۲۰۰ هزار بشکه در روز از محصولات دیگر مانند پروپان را خریداری می‌کند. صنعت انرژی آمریکا با تولید از میادین نفت شیل این کشور رونق گرفته و مجموع تولیدش به رکورد ۱۰.۹ میلیون بشکه در روز صعود کرده است. از این

میزان، آمریکا حدود دو میلیون بشکه در روز صادر می‌کند و ترامپ برتری در تولید و صادرات انرژی را کلیدی برای گسترش نفوذ جهانی آمریکا توصیف کرده است. بر اساس گزارش رویترز، آمریکا همچنین از سایر کشورها، از جمله چین خواسته است واردات انرژی بیشتری از این کشور داشته باشند و خرید نفت ایران را محدود کنند. چین بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران است و در سه ماهه نخست سال میلادی جاری، ۶۵۰ هزار بشکه در روز نفت ایران را خریداری کرد و معلوم نیست بخواهد این خرید را محدود کند.

فرصتی برای ایران

نرسی قربان، کارشناس ارشد انرژی، در گفت‌وگو با «شرق» در تحلیل آنچه اکنون در حال رخ‌دادن است، می‌گوید: آمریکا و چین با ایجاد چنین جو روانی‌ای قصد دارند با فشار بر یکدیگر، در نهایت پای مذاکره بنشینند. قربان با بیان اینکه دنیای نفت بسیار انعطاف‌پذیر است، می‌گوید: اگر قیمت نفتی که از آمریکا به چین می‌آید، فرضاً ۲۰ درصد گران‌تر از نفتی که از خاورمیانه می‌آید، شود، بلافاصله صادرات آمریکا به چین تقریباً قطع می‌شود، زیرا پالایشگاه‌ها نمی‌توانند با آن تفاوت قابل توجه نفت، به کار خود ادامه دهند. به گفته این کارشناس انرژی، آمریکا اگر دو میلیون بشکه صادر می‌کند، روزانه حدود ۲۰ میلیون بشکه مصرف می‌کند که از این میزان ۱۰.۹ میلیون بشکه را خود تولید کرده و مابقی را وارد می‌کند. بنابراین هرچه صادر نکند، از واردات آمریکا کسر می‌شود. بنابراین آمریکا باید بتواند نفت خود را به مقصد دیگری بفرستد. او با بیان اینکه تعرفه روی واردات نفت از آمریکا به پکن، بدون شک اسلحه‌ای در دست چینی‌ها خواهد بود، می‌افزاید: این امر موجب می‌شود که احتمال مذاکره جدی‌تر شود، اما فکر نمی‌کنم اتفاق فاجعه‌آمیزی برای آمریکا باشد. قربان در پاسخ به این پرسش که اگر این تهدید عملیاتی شود، فرصتی در اختیار ایران خواهد بود یا خیر، توضیح می‌دهد: بدون شک چین باید واردات نفت خود را از سایر کشورها افزایش دهد و آنچه اکنون برای این کشور در دسترس است، نفت خاورمیانه است؛ اما اینکه ایران یا عربستان، کدام را انتخاب خواهد کرد، مشخص نیست. با این حال، این اتفاق می‌تواند فرصتی برای ایران باشد تا با در نظر گرفتن تخفیف‌هایی در قالب پیشنهاد، سهم بیشتری از بازار نفت چین را از آن کند.

چین دنبال پیمان با روسیه

وحید شقاقی [شهري، اقتصاددان، نیز در گفت‌وگو با «شرق» در این باره می‌گوید: ترامپ معتقد است در اقتصاد جهانی تراز تجاری بین کشورها به ضرر آمریکا تمام می‌شود. آمریکا اکنون ۴۲۷ میلیارد دلار واردات

از اتحادیه اروپا دارد، درحالی‌که صادرات این کشور به اروپا 270 میلیارد دلار است؛ یعنی حدود 150 میلیارد دلار کسری دارد. این اتفاق در مقابل چین هم در حال رخ دادن است. تحلیل ترامپ این بود که هم اتحادیه اروپا و هم چین به دلایل مختلف موجب شده‌اند آمریکا متضرر شده و کسری تراز تجاری برای این کشور ایجاد شود که در نهایت کسری بودجه را برای این کشور به همراه بیاورد که از آن، به‌عنوان کسری دوقلو یا دوگانه یاد می‌کنند و در نهایت موجب تشدید هزینه و بدهی آمریکا می‌شود.

شقایق‌شهری می‌افزاید: آمریکا معتقد است چین با راهکارهایی ازجمله دستکاری ارزش یوان، صادرات خود را ارزان می‌کند که این امر رقابت در سطح اقتصاد بین‌الملل را غیرواقعی و به ضرر آمریکا می‌کند. بنابراین می‌گوید چین یوان را ارزش‌گذاری واقعی کند؛ زیرا در غیر این صورت، دستکاری ارزش دلار باید رخ می‌داد که بازارهای بین‌المللی را به هم می‌ریخت. چینی‌ها هم زیر بار نرفتند. از آن طرف، اتحادیه اروپا نیز برای رفع موانع غیرتعرفه‌ای کوتاه نیامد. این امر موجب شد از مذاکرات بر سر دستکاری و واقعی‌کردن ارزش ارزها و حذف موانع غیرتعرفه‌ای به سمت جنگ تعرفه‌ای برویم که آخرین مرحله جنگ اقتصادی است. او با بیان اینکه جنگ تعرفه‌ای هر دو کشور را متضرر می‌کند، می‌گوید: همین که آمریکایی‌ها تعرفه‌ای روی کالاها بگذارند، چینی‌ها نیز در مقابل تعرفه‌ای برای کالاها در نظر خواهند گرفت. در مجموع، متضرر در جنگ تعرفه، اتحادیه اروپا و چین خواهند بود؛ زیرا تراز تجاری به نفع این دو است. وقتی حدود 130 میلیارد دلار تراز تجاری به نفع اروپاست، در این صورت، قطعاً هزینه بیشتر را اتحادیه اروپا خواهد داد. چینی‌ها هم به همین شکل با سهم بیشتری متضرر می‌شوند. شقایق‌شهری با بیان اینکه در گذشته چینی‌ها حاضر نبودند به این راحتی وارد جنگ تعرفه‌ای با آمریکا بشوند، می‌گوید: استراتژی چینی‌ها دو، سه سال است تغییر کرده و به همین دلیل پیش‌بینی‌ها حول این محور است که جنگ اقتصادی در آینده تشدید شود. بنابراین اقتصاد صادرات‌محورشان دچار مشکل می‌شود. چین از 2016 به بعد، استراتژی خود را از توسعه صادرات به تقاضا و توسعه مصرف داخلی برد تا از بحران اقتصادی آینده مصون باشد که با افزایش رفاه حاصل از افزایش درآمد سرانه در این کشور، با اقبال همراه خواهد بود. او با اشاره به تهدید جدید چینی‌ها درباره تعرفه‌گذاری روی محصولات انرژی آمریکا، می‌افزاید: اکنون چین می‌تواند نفت خود را جایگزین کند. چینی‌ها فکر می‌کنند می‌توانند در بحث تأمین انرژی با روسیه، ایران و عربستان وارد مذاکره شوند. از آنجا که تولید نفت روسیه نیز بسیار بالاست و این کشور دنبال افزایش بیشتر تولید است،

چينيها به فكر آن هستند روسيه را به‌عنوان هم‌پيمان در كنار خود داشته باشند.